

Шаварин Андрій Тарасович

*студент 3-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник – к.ю.н., доцент Можаровська К.В.*

МОНОПОЛІЯ АДВОКАТУРИ: ЗА І ПРОТИ

20 січня 2016 року Конституційним судом України були схвалені зміни до Конституції України, які розроблені Конституційною комісією тана законодавчому рівні повинні закріпити монополію адвокатури на представництво в судах.

На сьогоднішній день, монополія існує тільки в кримінальному процесі, де після прийняття нового Кримінального процесуального кодексу (2012 р.) була закріплена норма, яка передбачає реалізацію функції захисту в кримінальному провадженні виключно адвокатом. Станом на квітень 2016 року громадяни вільні у виборі свого представника в цивільному, господарському та адміністративному судочинствах. Проте, зміни, які вже схвалені Конституційним Судом України, передбачають, що виключно адвокат має право здійснювати представництво особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення.

Доволі дивним видається той факт, що монополію планують запровадити саме конституційною нормою, а не прописати в процесуальних кодексах, як це зроблено в інших європейських державах. Жорсткій критиці дана реформа піддається також і через те, що вона суттєво звужує зміст ст.59 Конституції України, де передбачено право особи на вільний вибір захисника.

Запровадження монополії буде втілюватись в життя поступово, адже відповідно до проекту Закону «Про внесення змін до Конституції України щодо правосуддя» адвокати здійснюють представництво:

- з 1 січня 2017 року – у Верховному та касаційних судах;
- з 1 січня 2018 року – в апеляційних судах;
- з 1 січня 2019 року – в судах першої інстанції, а також представництво в судах органів державної влади та місцевого самоврядування.

Існують побоювання, що дані зміни суттєво підвищать вартість адвокатських послуг. Окрім цього, доволі ймовірним є й те, що адвокатів в перші роки реформи буде банально не вистачати, адже навіть зараз, коли монополія існує тільки в кримінальному процесі, їх не вистачає в маленьких містах. Отже, можна поставити логічне питання: яких масштабів буде дефіцит адвокатів, коли його запровадять в цивільному, адміністративному та господарському процесі? І як цей дефіцит подолати в найкоротші терміни?

Тому, на перший погляд можна зробити висновок, що у впровадженні адвокатської монополії величезна кількість мінусів і взагалі немає плюсів, але декілька позитивних моментів, все-таки, є.

Першим з них є те, що після нововведень адвокати отримають доступ до всіх державних реєстрів, безперешкодний доступ до приміщень судів, прокуратури, поліції та право участі у будь-яких процесуальних діях, участь у яких бере клієнт. «Підсилення прав адвоката – по суті підсилення прав клієнта. І не слід забувати, що разом з гарантіями, правами, новими видами адвокатської діяльності, ми матимемо значно більше обов'язків та відповідальності», – зауважив Олексій Філатов, заступник Глави Адміністрації Президента України, член Ради з питань судової реформи при Президентові України, член Конституційної Комісії.

Другим позитивним моментом даної реформи є те, що в законопроекті передбачено розподіл коштів з розрахунку 70% на регіональні органи адвокатури та 30% – на загальнонаціональні. Отже, можна говорити про певну децентралізацію і в управлінні та фінансуванні юридичних послуг.

Аналізуючи позитивні та негативні сторони даної реформи, необхідно також звернути увагу на монопольний кошторис. Так, адвокат з Донеччини Андрій Горшовенко, проаналізувавши проект, поданий на розгляд європейських експертів, визначив ціновий діапазон виключного права на представництво в судах. За його підрахунками, складання кваліфіспиту обійдеться юристу в 5 мінімальних заробітних плат (на сьогодні, це 6890 грн.). За стажування необхідно буде викласти 13780 грн. Таким чином, адвокатське посвідчення коштуватиме (і це, стверджує А. Горшовенко, лише офіційно) 20670 грн [1].

Підрахувавши доходи від монополії, правник виходить з даних, за якими кількість юристів сягає 95 тис. Помножуючи це число на 20670 грн. та додаючи до нього щорічні внески в розмірі 1378 грн., які мають сплатити як 32 тис. діючих адвокатів, так і «новобранці», юрист називає остаточну суму – майже 2 млрд грн.

Ці кошти призначатимуться не для бюджету країни, а потраплять на рахунок самоврядної професійної організації, яка є співавтором законопроекту.

Проте, монопольний кошторис не настільки велика проблема, як може здатись на перший погляд. Справа в тому, що плата за стажування залежить від регіону, а в деяких областях вона взагалі відсутня. Окрім цього, не існує жодної гарантії сплати щорічних внесків, адже станом на 2015р. Його сплатив тільки 51 відсоток адвокатів. Сплата даних коштів суттєво збільшує обсяг прав і гарантій професійної діяльності, які отримають юристи разом із посвідченням адвоката, упевнений президент Асоціації правників України Денис Бугай. Безперечно, що такий обсяг може бути наданий лише особі, діяльність якої підлягає належному та якісному контролю з боку органів адвокатського самоврядування. Даний

контроль повинен забезпечити належну якість роботи, що нашоує надумку про зацікавленість в адвокатській монополії передусім клієнтів, які отримують можливість широкого вибору на ринку юридичних послуг [2].

Отже, можна зробити висновок, що без законодавчого врегулювання питання адвокатської монополії не обійтись. Зрештою, який шлях буде обрано, багато в чому залежить від юридичної спільноти, але необхідна умова успішного вирішення питання – почути один одного.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Беляєва К. Ціна монополії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zib.com.ua/ua/print/113643komu_ta_skilki_zaplatyat_yuristi_za_advokatski_posvidchennya.html.
2. Писаренко Д. Монополія адвокатури, як інститут ліквідації її незалежності та як порушення прав на захист [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://voxukraine.org/2016/03/11/monipiliya-advokatury-ua>

Шахворостова Марія Андріївна

*студентка 3-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник – к.ю.н., доцент Завальнюк С.В.*

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ НАЙМУ (ОРЕНДИ) ЖИТЛА

Реалізація громадянином права на житло шляхом передачі його у найм (оренду) являється надзвичайно популярною та розповсюдженою причиною вступу у правовідносини, що виникають між громадянами нашої держави. Як зазначається у Роз'ясненні Міністерства юстиції від 05.01.2011 р., «передача у користування нерухомого майна – актуальна тема практично для кожного власника» [2]. Тому вважаємо за потрібне згадати про деякі особливості укладання даного договору задля більш чіткого його регулювання і, відповідно, виникнення меншої кількості непорозумінь між сторонами.

Над зазначеною темою працювали такі науковці: Ю.С. Червоний, Є.О. Харитонов, Н.А. Бровченко, Я.В. Гуляк, М.І. Брагинський, О.С. Омельчук, В.Я. Бондар, Т.Р. Федосєєва та інші.

Глава 59 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) передбачає та впорядковує відносини, що торкаються договору найму (оренди) житла, проте окрім того, що даний договір повинен бути укладений в письмовій формі, не передбачає ніяких інших положень про його укладання. На думку